

Suomen kielen potentiaali – ei sittenkään modus?

Jussi Ylikoski

Tämä on rinnakkaistalenne *Virittäjässä* 128 (4) s. 507–533 julkaistusta artikkelista, joka on luettavissa tilausmaksua vastaan osoitteessa <https://journal.fi/virittaja/article/view/131791> ja ilmaiseksi vuosi ilmestymisen jälkeen. Julkaistua artikkelia sopii kysellä myös kirjoittajalta (jussi.ylikoski@utu.fi).

1 Johdanto

Suomen kielen kiistattomia moduksia ovat indikatiivi, imperatiivi ja konditionaali. Kiistattomana on pidetty myös potentiaalia, vaikka nykysuomen potentiaali pohjautuu lähinnä vain itämurteisiin, joissa sen perinteiset tehtävät ja osin myös muodot ovat melko toisenlaisia kuin nyky-yleiskielessä (Forsberg 1998: 23–33). Potentiaalin vieraudesta kertoo sekin, että sen muodostaminen tuottaa usein vaikeuksia koululaisille ja muille yleiskielen normeja tavoitteleville (Forsberg 1998: 19–20; Maamies 2016).

Tässä artikkelissa kuvaan ja arvioin eräitä potentiaalin marginaalisia, osaksi aiemmin täysin huomiotta jääneitä edelleenkehittyviä, joiden olemassaolo haastaa koko potentiaalin modusstatuksen. En niinkään tarkastele potentiaalin tavallisinta käyttöä finiittisissä muodoissa, kuten *johtunee*, vaan muotoja, joissa potentiaalin *ne-*tunnusta seuraa esimerkiksi konditionaalin *isi-*tunnus (esim. 1), preesensin partisiipin tunnus *-vA* (2) tai referatiivimuodon tunnus *-vAn* (3):

- (1) *Johtuneisiko* tervehenkinen ajatusmaailma osittain perhetaustasta? (Kaksplus.fi 2006)
- (2) Uudet pelilliset elementit virkistävät, mutta tiukasta julkaisuaikataulusta *johtuneva* keskeneräisyys on huolestuttava suunta näin suuren brändin uusimmilta pääosilta. (*Anime* 1/2023)
- (3) Hän pohtii ilmiön *johtunevan* siitä, että monelle innokkaalle grillaajalle airfryer on ollut positiivinen yllätys. (*Anna* 2021)

Esimerkin 1 *johtuneisiko* edustaa muotokategoriaa, jota on pidetty epäonnistuneena yrityksenä istuttaa kirjakieleen keinotekoinen potentiaalinen ja konditionaalinen yhdistävä modus (ks. esim. Häkkinen 1994: 268–269; Ylikoski 2024). Tämä *eventiiviksi* kutsuttu modus päätettiin torjua rakenteilla olleesta kirjakielestä jo vuonna 1890, mutta kokonaan se ei kuitenkaan ole kadonnut. Partisiippimuodon *johtuneva* (esim. 2) kaltaiset potentiaalitunnuksen sisältävät partisiipit puolestaan lienee mainittu kirjallisuudessa vain yhden ainoan kerran, yhdelle sivulle rajoittuneessa *Kielikello*-lehden keskustelussa. Referatiivimuotoon *johtunevan* (esim. 3) ei ole kiinnitetty huomiota tämänkään vertaa.

Tässä artikkelissa keskityn 2000-luvun alun kirjoitetun yleiskielen synkroniseen tarkasteluun. Pääasiallisena tutkimusmateriaalinani olen käyttänyt likipitäen kaikkia mahdollisia empiirisen tutkimuksen mahdollistavia sähköisiä korpuksia ja muita tekstivarantoja, joita olen tarkastellut niin Google-hakukoneella kuin myös FIN-CLARIN-konsortion Kielipankin Korp-käyttöliittymän ja Sketch Engine -korpustyökalun avulla. Kansalliskirjaston digitaaliset aineistot ovat auttaneet saavuttamaan Kielipankin keskeneräisten korpusten sisältämät tekstit eheässä alkuperäisessä muodossaan, ja esimerkkieni viitteinä ovatkin mahdollisuuksien mukaan juuri alkuperäiset julkaisut. Valtaosan esimerkeistäni olen poiminut Kansalliskirjaston sanoma- ja aikakauslehtikokoelmasta (KLK), jonka laajuudeksi arvioidaan vuonna 2024 vuosien 2000–2021 osalta 3,8 miljardia sanetta ja koko 1900-luvun osalta yli 17 miljardia sanetta. Käytännössä suurin osa esimerkeistäni on peräisin vuosien 2011–2021 lehdistä (KLK; 3,2 miljardia sanetta) sekä vähemmässä määrin samat vuodet kattavasta Ylen uutisarkistosta (Yle; 287 miljoonaa sanetta). Tutkimiani muotoja olen etsinyt korpuksista sadoin erilaisin hakukomennoin ja sadoin yksittäisin Google-hauin, jotka ovat perustuneet omaan intuitiooni ja valistuneisiin arvauksiini muodosteista, jollaisia olen voinut kuvitella suomen potentiaalista syntyvän.

Tutkimusmateriaaliani ovat siis olleet miljardeja saneita sisältävät tekstimassat, joista tarkastelemiani verbimuotoja on löydettävissä tuhansittain. Jäljempänä selitettävistä syistä tällaisia muotoja ei kuitenkaan ole mahdollista tutkia tiukan kvantitatiivisesti eikä se ole ollut tavoitteenanikaan. Laajoista aineistoista huolimatta esitykseni edustaa laadullista, kuvailemistani lähteistä saaduin aineistoesimerkein tuettua tutkimusta. Artikkelin päätarkoituksena on tarjota esimerkkieni kuvaamista

ilmiöistä ensimmäinen empiirinen yleiskuvaus, joka kuitenkin väistämättä kyseenalaistaa koko perinteisen käsityksen suomen kielen moduksista.

Valtaosa lause-esimerkeistäni edustaa 2000-luvulla ammattimaisesti tuotettuja yleiskielisiä tekstejä, jotka ovat ilmestyneet erilaisissa sanoma- ja aikakauslehdissä tai ovat niihin verrattavaa koko kieliyhteisölle osoitettua verkkojournalismia. Kirjoittajia yhdistää pyrkimys käyttää suomalaisten yhteistä yleiskieltä, vaikka tarkalleen ottaen omat esimerkkini poikkeavat yleiskielestä, joka on ”erikoiskielten sanastoa sisältämätön suositusten mukainen kirjoitettu ja puhuttu kieli” (*Kielitoimiston sanakirja s.v. yleiskieli*). Esimerkiksi verbimuodot *johtuneisi*, *johtuneva* ja *johtunevan* eivät siis ole ”suositusten mukaisia” (ks. kuitenkin Heinonen 2002), mutta oleellista on se, että ne esiintyvät huolitelluissa yleiskielisiksi tarkoitetuissa teksteissä.

Luvussa 2 esitän lyhyen katsauksen tutkimusaiheeni taustaan ja tutkimushistoriaan. Luvussa 3 kuvaan runsain esimerkein, että nyky Suomessa on kirjava joukko potentiaalitunnuksen sisältäviä verbimuotoja – edellä mainitut *johtuneisi*, *johtuneva* ja *johtunevan*, mutta myös *turvauduttaneva*, *saatanevan*, *riittäneeseen*, *kallistuneessa*, *johtuni* ja *johtuneva* – joita on vaikea sovittaa perinteiseen käsitykseen siitä, mikä potentiaali on. Luvussa 4 arvioin havaitsemiani ilmiöitä myös pienen kyselyn valossa. Kokoavassa luvussa 5 pohdiskelen sitä, miten tarkastelemiani muotoja ja niiden myötä koko potentiaaliolemusta voi yrittää ymmärtää. Esitän, että *johtuneisi* (esim. 1), *johtuneva* (2) ja *johtunevan* (3) saavat potentiaaliolemuksen näyttämään aivan muulta kuin kiistattomalta modukselta – paikoin pikemminkin eräänlaiselta sananjohtoon kuuluvalta ilmiöltä. Etenkin melko vahvan jalansijan saaneet *nevA-* ja *nevAn-* päätteiset ei-finiittiset muodot ovat kielihistorian näkökulmasta kiehtova esimerkki analogian voimasta synnyttää uusia muotokategorioita elementeistä, jotka eivät lähtökohtaisesti kuulu yhteen.¹

¹ Kiitän suuresti kaikkia informanttejäni sekä kyselytutkimusaineiston keruussa ystävällisesti avustanutta Outi Vesakoskea. Kiitän myös käsikirjoitukseni nimettömiä arvioijia ja muita kollegoitani – etenkin Markus Hamusta, Nobufumi Inabaa ja Heidi Nivaa – monista arvokkaista artikkelin lopulliseen muotoon johtaneista neuvoista ja kommentista.

2 Taustaa ja tutkimushistoriaa

Suomen *ne*-tunnuksisella potentiaalilla on selviä vastineita kautta itämerensuomalaisten kielten. Sen juuria on pyritty jäljittämään uralilaiseen kantakieleen asti, mutta sen mahdolliset vastineet etäsukukielissä ovat muodon tai merkityksen puolesta sen verran epävarmoja (Aikio 2022: 17–18; Bradley, Klumpp & Metslang 2022: 914), että itämerensuomen potentiaalin alkuperää on yhä syytä pitää selvittämättömänä.

Tässä artikkelissa keskityn vain suomen *ne*-ainekseen enkä niinkään sen vastineisiin lähimmissä lähisukukielissä, joissa se esiintyy jokseenkin produktiivisena taivutuskategoriana lähinnä vain suomesta karjalan kielimuotojen ja lyydin kautta vepsään ulottuvalla pohjoisella vyöhykkeellä. Eteläisissä itämerensuomalaisissa kielissä potentiaali on säilynyt jäänteenomaisesti, ja niin varmasti kuin se onkin kantasuomeen rekonstruoitava, sen alkuperäisin olemus jää melko hämäräksi. Potentiaalin alkuperäisiä tehtäviä lähimpänä lienee sen historiallisesti laaja-alainen käyttö pohdiskeluvissa kysymyksissä ja alisteisissa ehtolauseissa. Episteemisen mahdollisuuden ilmaiseminen on verraten myöhään suomen yleiskieleen vakiintunut potentiaalin päätehtävä, jonka kehitystä ja murrepohjaa on kuvannut erityisesti Forsberg (1998) laajassa suomen murteiden potentiaaliin keskittyvässä monografiassaan. Onkin muistettava, että koko nyky-yleiskieli ja etenkin sen episteemistä mahdollisuutta ilmaiseva potentiaali ovat verraten nuoria ilmiöitä. Potentiaali moduksena on yleiskielessä huomattavasti juurettomampi kuin esimerkiksi konditionaali moduksena, imperfekti tempuksena tai inessiivi sijana. Tämä on luultavasti vaikuttanut myös tässä artikkelissa tarkasteltavien uudennosten syntymiseen.

Tässä artikkelissa päähuomion saavat normitetun yleiskielen ulkopuolelle jääneet potentiaalitunnuksen *-ne-* sisältävät verbimuodot: niin sanottu eventiivi *-neisi-*, partisiippi *-nevA*, referatiivimuoto *-nevAn*, infinitiivi *-nemAAn* sekä näitä harvinaisemmat *-neA* ja *-nemAssA* ynnä imperfekti *-ni*. Näistä vain ensin mainitulla on varsinainen tutkimushistoria: Nurmi (1999) kuvaa eventiivin historiaa 1840-luvulta noin vuoteen 1890, jolloin esitys eventiivin hyväksymisestä kirjakieleen torjuttiin Kotikielen Seurassa, jossa tämä usein Elias Lönnrotin luomukseksi oletettu muoto katsottiin hänen aikalaisensa Volmari Kilpisen keinotekoiseksi keksinnöksi.

Itse olen vastikään jäljittänyt eventtiivin tietoisien viljelyn juuret myös D. E. D. Europaeuksen teksteihin, ja *liene*-vartalosta muodostettu *lieneis* esiintyy jo Hemminki Maskulaisen kielessä kaksi vuosisataa aiemmin (Ylikoski 2024). Vaikka 1800-luvun kielioppien jälkeen eventtivi mainitaan lyhyesti ainoastaan Penttilän (1963: 234, 476) kieliopissa ja tämän jälkeen vain *Iso suomen kielioppi* (§ 115) mainitsee partikkeleiden (*mikä*) *lie* ja (*mikä*) *lienee* ohessa, että myös ”muotoa *lienisi* esiintyy satunnaisesti”, todellisuudessa muistakin verbeistä muodostettuja eventtiivimuotoja käytetään myös nykykielessä monenlaisissa, usein yleiskielisiksi tarkoitetuissa teksteissä (ks. alalukua 3.1).

Muiden epäortodoksisten potentiaalimuotojen tutkimushistoria on kovin lyhyt. Käytännössä ainoa merkittävä keskustelu on vuonna 2002 kielenhuollon tiedotuslehti *Kielikellon* sivulle 38 mahtunut kirjeenvaihto, jossa Heikki Kangasniemi (2002) kirjoittaa havaitsemastaan ”aktiivin 1. partisiipin potentiaalista” muun muassa lausekkeessa *jäähytilaston kärkeen siirtynevä Tapparän Toni Mäkiahö* ja toteaa: ”Minkään suomen kieliopin en ole huomannut kyseistä muotoa esittelevän, mutta se on rakenteellisesti ongelmaton ja merkitykseltään täysin selvä.” Kangasniemelle vastaa samalla sivulla Tarja Heinonen (2002):

Hänen keräämiensä esimerkkien todistusvoima on kiistämätön: näyttää tosiaan olevan mahdollista rakentaa aktiivin 1. partisiipin muoto verbin potentiaalivartalon varaan. On myös yllättävää, ettei näin hyvältä kuulostavasta muodosta löydy kieliopeista tai -oppaista edes alaviitteen kokoista huomautusta.

Toiseen kysymykseen taas, mitä tulee tällaisten partisiippimuotojen hyväksyttävyyteen, Kielitoimiston kanta on ainakin tällä haavaa varovaisen suvaitsevainen. Kenenkään korvaa ne eivät tunnu rikkovan. Muodostustapa, jossa moduksen tunnuksen perään tulee nominaalisen taivutuksen tunnus, on kuitenkin periaatteessa ”väärä”, eikä se muissa tapauksissa tuota onnistuneita muotoja. Kysyjä itsekin toteaa, ettei vastaavanlainen 2. partisiippi tunnu mahdolliselta.

Ilmiötä ei silti mainita esimerkiksi *Isossa suomen kieliopissa* eikä tietääkseni missään muuallakaan kuin Pöyhtärin (2021: 37–38) potentiaalivokaalivartaloistumista käsittelevässä pro gradu -tutkielmassa. Palviainen ja Västi (2016) ovat kirjoittaneet

puhekielen morfologisia innovaatioita käsitelleessä esitelmässään maininneet Kangasniemeen viitaten myös esimerkin – *olet voittaneva varmasti jos et pelaa likaista peliä.*

Vastauksessaan Kangasniemelle Heinonen (2002) jatkaa:

Omiin korviini on kantautunut vain yksi tieto, jossa potentiaalın tunnuksen perään on pujahtanut 3. infinitiivin pääte: ”Emme kai me sitä *muuttanemaan* lähde.” Tämäkin esimerkki on puheesta, radion puheohjelmasta. Aivan kielenvastaisena ei sitä oma kielitajuni pitäisi (”Toni Mäkiäho on *siirtynemässä* jäähytilaston kärkeen”?).

Palaan infinitiiveihinkin jäljempänä (alaluvuissa 3.4 ja 3.5), mutta ennen käsillä olevaa tutkimusta tämä lyhyt keskustelu näyttää olleen kaikki, mitä tällaisista muodoista on koskaan kirjoitettu. Vielä vähemmän on kirjoitettu muista tarkastelemistani muodoista. Hodges (2014) tarkastelee pro gradu -tutkielmassaan *lienee*-muotoa ja sen ohella myös sen imperfektimuotoa *lieni* (mts. 67, 86) sekä mainitsee myös referatiivimuodon *lienevän* (mts. 55). Hodgesin havaintoja toistaa lyhyesti Maamies (2016) potentiaalia kielenhuollon näkökulmasta esittelevässä kirjoituksessaan. Vastaavia muotoja muista verbeistä ei ole mainittu, mutta Palviainen ja Västi (2016) mainitsevat myös *liene*-vartalosta muodostetun infinitiivin *lieneä* lauseessa *missähän vois lieneä buickissa vika*. Murteiden potentiaalın kuvannut Forsberg (1998: 148, 204) mainitsee niin ikään yksittäisen imperfektimuodon *lieni* (Sakkola) sekä infinitiivin *liennä* (*Missä mahtanee liennä, Pihlajavesi*). Nämä kaikki lyhyet huomiot keskittyvät siis *liene*-vartaloon, jota voisikin varoen luonnehtia *lieneä*-verbiksi. *Liene*-vartalo eroaa muutenkin muista verbeistä niin radikaalisti, että luvuissa 3 ja 4 keskityn tarkastelemaan harvinaisempia mutta morfologian näkökulmasta produktiivisempia potentiaalimuotoja; *lieneä*-verbiin palaan tarkemmin vasta luvussa 5.

Yllä mainitut epäortodoksisiin potentiaalimuotoihin huomiota edes lyhyesti kiinnittävät lähteet ovat tältä vuosisadalta, mutta etenkin generativistisen fennistiikan kulta-aikana tämänkaltaisten ilmiöiden olemassaoloon suhtauduttiin eksplisiittisen kielteisesti. Esimerkiksi Karlsson (1973: 220) toteaa kielenvastaiseksi lausekkeen **pöydällä lienevä kalakukko*, Wiik (1977: 54) lauseen **Pekka sanoi Maijan*

lienevän epärehellinen sekä Hakulinen ja Karlsson (1979: 357) lauseen **Sanoin puhujan liioitelleen itseironiassa[a]n* (ks. myös esim. Koskinen 1998: 107, 124, 134, 188, 225, 316–317). Kaikkien perustelut ovat samat: ilmaisut ovat mahdottomia, sillä partisiipeilla ja niiden myötä partisiippirakenteilla ei ole modusdistinktioita eikä näin ollen modustunnuksia; empiirisiin tutkimusaineistoihin he eivät viittaa. Tällainen kehäpäättely on ymmärrettävä laajemmassa tutkimushistoriallisessa kontekstissa, jossa niin suomen kuin muidenkin kielten moduksia pidetään määritelmällisesti yhtenä keinona erottaa finiittiset ja ei-finiittiset muodot toisistaan, ja erityisesti formalistisimpiin kielioppikäsitteisiin kuuluu ääneen lausuttu premissi, että modukset ja ei-finiittiset muodot ovat yhteensopimattomia käsitteitä (esim. Koskinen 1998; Miller 2002: 1, 68–69).

Perinteistä käsitystä kertaa myös esimerkiksi *Iso suomen kielioppi* (§ 115): ”Moduksia eli modaalista merkitystä ilmaisevia taivutusluokkia ovat indikatiivi, konditionaali, potentiaali ja imperatiivi. Ne esiintyvät vain finiittisissä verbinmuodoissa.” Vastaavasti infinitiiveiltä ja partisiipeilta yksinkertaisesti ”puuttuvat finiittiverbin morfologiset kategoriat modus ja tempus” (§ 119, kerraten myös § 490; aiempien kielen kuvausten samoista käsityksistä ks. myös esim. Penttilä 1963: 212–214; Vilkuna 1996: 14–15, 237, 333–335). Myös *Kielitoimiston sanakirjan* mukaan *modus* on ”verbin finiittimuotojen luokka, joka ilmaisee puhujan suhtautumista lauseen sisältöön”. Seuraavissa luvuissa päähuomion saavat kuitenkin sellaiset potentiaalinnäköisyyden sisältävät verbimuodot, jotka poikkeavat vallitsevista käsityksistä.

3 Epäortodoksiset potentiaalimuodot kirjoitetussa nykysuomessa

Tässä luvussa kuvaan verbimuotoja, joissa potentiaalinnäköisyyden tunnus *-ne-* esiintyy epäortodoksisissa, yleiskielen normeille vieraisissa asemissa. Kuvailtuani lyhyesti niin sanottua eventiivimodusta (alaluku 3.1) tarkastelen etenkin ei-finiittisiä muotoja: potentiaalinnäköisyyden sisältäviä partisiippi- (3.2) ja referatiivimuotoja (3.3) sekä *nemAAn*-infinitiivejä (3.4). Lopuksi (3.5) esitän lisähuomioita selvästi marginaalisemmista *nemAssA-* ja *neA-*päätteisistä infinitiivimuodoista sekä *ni-*päätteisistä potentiaalinnäköisyyden imperfektimuodoista. Koska kyseiset muodot puuttuvat lähes täydelleen myös normittamattoman yleiskielen ulkopuolella käytettyjen rekisterien kuvauksista, katson sopivaksi havainnollistaa tutkimuskohdettani melko runsain esimerkein.

3.1 *neisi*-eventiivi

Jo esimerkissä 1 nähtiin niin sanottu eventtiivimuoto *johtuneisiko*, jossa yhdistyvät niin muodon kuin merkityksenkin puolesta läpinäkyvästi potentiaali ja konditionaali. Kuten edellä on todettu, aiempi historiankirjoitus on esittänyt eventtiivit Lönnrotin ja Kilpisen keinotekoisena yrityksenä luoda kieleen uusi modus, jonka viimeinen näkyvä kannattaja oli senaatin kielenkääntäjä Frans Ferdinand Ahlman (1836–1895), joka vuonna 1890 ehdotti Kotikielen Seuralle tämän muodon virallistamista. Tulos oli kuitenkin kielteinen: ”ehdotuksen, että tämä kansankielessä olematon muoto otettaisiin kirjakielessä käytäntöön, Seura vaitiololla tappoi” (*Aamulehti* 8.10.1890). Tämän jälkeen muodon on maininnut kieliopin peruskuvauksessa vain Penttilä (1963: 234, 476), joskin *liene*-vartalosta muodostetun *lien(e)isi*-muodon olemassaolo on tunnustettu myöhemminkin (ISK § 115; Maamies 2016). Kun kielentutkijan käytettävissä olevien tekstimassojen suuruus lasketaan jo kymmenissä miljardeissa saneissa, tällaisista aineistoista eventtiivejä voi löytää satoja, ja myös nykyajan huolitelluiksi tarkoitetuissa teksteissä niitä esiintyy kymmenittäin:

- (4) Pitkällä aikavälillä uudet osallistumismahdollisuudet saattaisivat vahvistaa kuntademokratian pohjaa ja *lisänneisivät* myös osallistumisaktiivisuutta erilaisissa valtiollisissa ja kunnallisissa vaaleissa – – (*Kemiläinen* 1 / 2013)
- (5) Lisätoimenpiteet *kohdistuneisivat* tällöin myös Suomeen. (*Savon Sanomat* 27.4.2017)
- (6) ”Vihreä valo” *tienneisi* uutta monitoimihallia nousevaksi käyttöön jo kaudesta 2019-20 alkaen. (*Keski-Uusimaa* 6.9.2017)
- (7) Kyse on siis enimmäismääristä ja mahdollisessa valintapäätöksessä määristä *jouduttaneisiin* jonkin verran tinkimään. (*Iltalehti* 11.10.2020)

Eventtiivissä yhdistyvät konditionaalien ilmaisema ehdonalaisuus ja potentiaalinen ilmaisema epävarmuus tai mahdollisuus: esimerkiksi lauseen 4 *lisänneisivät* rinnastuu saman lauseen analyttisempään rakenteeseen *saattaisivat vahvistaa* eli merkitsee lähinnä ’saattaisivat lisätä’. Nykykielen eventtiiviä toisaalla (Ylikoski 2024) perusteellisemmin tarkastellessani kuvaan muotoa käytetyn harvakseltaan mutta tauotta ainakin 1830-luvulta lähtien.

3.2 *nevA*-partisiippi

Yllä nähty eventiivi sinänsä ei ole teoreettisella tasolla erityisen haastava muotokategoria, sillä niissä idiolekteissa, teksteissä ja muissa kielimuodoissa, joissa se esiintyy, se voidaan Penttilän (1963) tapaan helposti tulkita modukseksi siinä missä potentiaali ja konditionaali. Jos kahden moduksen yhdistäminen koetaan kielen kuvauksen kannalta ongelmalliseksi, synkronisella tasolla eventiivin voisi haluttaessa teorioida potentiaalista ja konditionaalista riippumattomaksi modukseksi, joka vain sattuu näyttämään viimeksi mainittujen yhdistelmältä.

Aivan eri tason ongelmia kohdataan, kun perinteinen käsitys potentiaalista yritetään sovittaa siihen tosiasiaan, että potentiaalinen tunnus *-ne-* esiintyy myös ei-finiittisissä verbimuodoissa. Näistä yleisimpiä on Kangasniemen (2002) ”aktiivin 1. partisiipin potentiaaliksi” kutsuma muoto, josta jo artikkelin alussa nähtiin esimerkki *tiukasta julkaisuaikataulusta johtuneva keskeneräisyys* (esim. 2). Kangasniemen esimerkkejä ovat *jäähytilaston kärkeen siirtynevä Tapparannan Toni Mäkiäho* sekä *Elisa ja sen tyttäreksi siirtynevä Soon*, mutta myös *meille leiriytymään tulleva porukka* ja *pikakäskynä tulleva komento*.

Kangasniemen kritiikittä mainitsemisissa *tulleva*-muodoissa nähdään kuitenkin yksi syy siihen, miksi kirjoitetun kielen potentiaalimuotojen tarkka kvantitatiivinen tutkiminen on liki mahdotonta: Koska *nevA*-partisiipitkin ovat kuitenkin niin marginaalisia, että yhden kiistattoman tapauksen löytäminen vaatii keskimäärin monen miljoonan saneen verran tekstiä, *tulleva*-asuiset partisiipit on usein luontevinta tulkita tavallista *tuleva*-partisiippia tavoitelleen kirjoittajan lyöntivirheeksi. Yhtä suuri haaste kaikkien mahdollisten *nevA*-partisiippien keräämisessä on se, että niiden *nevAt*-loppuiset monikon nominatiivimuodot (esim. 8) on poimittava samanmuotoisten monikollisten finiittimuotojen joukosta, ja tällaisia muotoja on miljoonien saneiden korpuksissa tuhansittain, miljardien saneiden seassa miljoonittain.²

² Eventiivin tarkkaa tutkimista puolestaan vaikeuttaa mm. se homonymia, joka tekee esimerkiksi *joutua*-verbin eventiivimuodosta *jouduttaneisiin* (esim. 7) identtisen *jouduttaa*-verbin perfektin partisiipin taivutuksen kanssa.

- (8) Saa nähdä, miten Brexitin myötä EU:n maataloustukiin *kohdistunevat* leikkaukset vaikuttavat tilanteeseen. (*Maaseudun Tulevaisuus* 21.8.2017)

Seuraavat esimerkit sisältävät morfologisesti yksiselitteisiä potentiaalinen partisiippeja, jotka muiden partisiippien tavoin taipuvat luvun lisäksi myös luvussa ja sijoissa, kuten nähdään genetiivimuodoissa *jäänevän* (esim. 11) ja *poistunevien* (15) sekä inessiivissä *jäänevässä* (12). Valtaosa esimerkeistä kuvaa nykykieltä, mutta vastaavia muotoja löytyy jo vuosikymmenten takaa (16).

- (9) Niin ikään miinuspuolelle *jäänevä* keskusta iloitsee, että ennusteessa puolueen suosio ylittää kaikki mielipidekyselyt. (Yle 2012)
- (10) Meillä on suuri testi edessämme, Saksan puolustuslinjassa *aloittaneva* Boateng kommentoi illan koitosta FIFAn haastattelussa. (Yle 2014)
- (11) Yhtye julkaisi tänä vuonna viimeiseksi *jäänevän* albuminsa One More Light, mutta siitä ei erityisemmin pidetty. (*Ylioppilaslehti* 4/2017)
- (12) Hänen lisäksi lavalla nähdään esimerkiksi kansanedustaja Touko Aalto, joka esiintyy ainutkertaiseksi *jäänevässä* äänitaide–lausunta–performanssissa yhdessä Dj Charming Manin kanssa. (*Keskisuomalainen* 19.5.2017)
- (13) Jouluksi *kertynevä* kymmensenttinen lumikerros avanee mahdollisuuden hiihtoon Oriveden ulkoilureitillä. (*Oriveden Sanomat* 19.12.2018)
- (14) Nuorin tähän rumbaankin tammikuussa *joutuneva* on juuri täyttänyt 8 kk. (*Sompio* 4.12.2019)
- (15) Kehitämme toimintaamme *poistunevien* rajoitusten puitteissa; aamukahvit siirtyvät vähitellen verkosta kokoontumistiloihin samoin kuin vuosikokous ja Vuoden yrittäjä -juhla. (*Pirkkalainen* 22.9.2021)
- (16) Tähän määrään on laskettu Nuijamiesten kadun Arava-talot, ensi vuoden alussa *valmistuneva* Porrastalo Vilhonkadun ja Porrassalmenkadun kulmauksessa sekä lisäksi – –. (*Länsi-Savo* 28.5.1950)

Vaikka sinänsä keskityn muihin kuin *liene*-vartaloisiin muotoihin, lause 17 on yksi vastaesimerkki Karlssonin (1973: 220) väitteelle *lienevä*-partisiipin mahdottomuudesta:

- (17) Kauden avauksesta sivussa *lienevän* Robert Huthin solmima jatkosopimus oli iloinen uutinen kaikkien osapuolten kannalta, sillä maalivainustaankin tunnettu saksalainen on todella iso pelaaja Stokelle. (Yle 2012)

Lyhyessä puheenvuorossaan Kangasniemi (2002) spekuloi myös mahdollisen ”passiivin 1. partisiipin potentiaalin” näppäryyttä esimerkiksi ilmauksissa *kevääällä hyväksyttänevä laki* ja *Helsingissä solmittaneva sopimus*. Tällaisia muotoja ei tarvitse pelkästään kuvitella, vaan myös todellisia esiintymiä on löydettävissä:

- (18) Tosin noita ei enää tehdä, joten sitten on *turvauduttaneva* johonkin muuhun... (Suomi24 2011)
- (19) Tuleva lainsäädäntö saattaa rajoittaa liikelaitosten toimintaa markkinoilla, joten yhtiön on *junailtaneva* myös se uuteen uskoon. (Yle 2013)
- (20) Hankkeen aikana edistetyt, mutta VALUTA-hankkeessa *toteutettanevat* kohteet esitellään lyhyesti kohdassa 4.5.1. (Kaasonen & Jyrkänkallio-Mikkola 2020: 16)

Esimerkissä 20 *toteutettanevat* toimii substantiivin määritteenä, mutta kuten passiivin preesensin partisiippi yleensäkin (Pekkarinen 2011), myös sen potentiaalivastine esiintyy tavallisimmin nesessiivirakenteissa – siitähän huolimatta, että esimerkkien 18 ja 19 *on turvauduttaneva* ja *on junailtaneva* näyttävät vastaavan merkitykseltään identtisiä yleiskielen normin mukaisia rakenteita *lienee turvauduttava* ja *lienee junailtava*.

3.3 *nevAn*-referatiivimuoto

Edellä tarkasteltu *nevA*-partisiippi taipuu partisiippien tavoin silloin, kun konteksti – esimerkissä 11 *julkaisi – – viimeiseksi jäänevän albuminsa* tai esimerkissä 12 *ainutkertaiseksi jäänevässä äänitaide–lausunta–performanssissa* – sitä vaatii. Samaan tapaan kuin referatiivimuoto *-vAn* on lauseopillisista syistä erotettava sen historiallisena lähtökohtana olleesta partisiipista (ks. esim. Anttila 1989: 103–104, 260–261; ISK § 538), erillisenä muotona tulee pitää myös *nevAn*-tunnuksista referatiivimuotoa, joka nähtiin jo esimerkissä 3, jossa rakenne *ilmiön johtunevan siitä, että – –* toimii sanomisverbin *pohtia* komplementtina:³

- (3) Hän *pohtii* ilmiön *johtunevan* siitä, että monelle innokkaalle grillaajalle airfryer on ollut positiivinen yllätys. (Anna 2021)

Kuten luvussa 2 totesin, tällaisiin muotoihin ei ole aiemmin kiinnitetty huomiota juuri muuten kuin niiden olemassaolo *a priori* kieltäen (esim. Wiik 1977: 54; Hakulinen & Karlsson 1979: 357). Kuvaava esimerkki on Hakuliseen ja Karlssoniin (mp.) viitaten epäkieliopillisena esitetty lause 21, jota voi verrata 62 vuotta aiemmin aidosti esiintyneeseen lauseeseen 22:

- (21) **Ilmoitin* vieraan *saapunevan* huomenna. (Vainisto 2018: 19)

- (22) Sääasiantuntijat *ilmoittivat* rajuilman *saapunevan* sunnuntaina kello 9 aikaan 480 kilometriä lounaaseen Japanissa sijaitsevasta Fukuokasta. (*Turun Sanomat* 9.9.1956)

On toki ymmärrettävää, että kaikki eivät lauseita 21 ja 22 hyväksy, mutta esimerkiksi viime vuosien lehtikieltä edustavista aineistoista (ks. lukua 1) voi esittää runsaasti vastaavia rakenteita:

³ Referatiivirakenteita tarkastellessani kursivoin esimerkeissäni potentiaalimuotojen lisäksi myös niitä hallitsevat pääverbit. Tässä artikkelissa en erikseen problematisoi fennistiikalle ominaista tapaa erottaa ns. referatiivimuodot ns. infinitiiveistä, vaikka myös *että*-lauseita vastaavat referatiivimuodot ovat ei-finiittisiä muotoja, joita muualla kutsutaan yleensä infinitiiveiksi. Tällainen on myös suomen referatiivimuodon lähisukulainen viron *vat*-infinitiivi.

- (23) Saar *katsoo* tämän yhteistyön *riittänevän* toistaiseksi. (Yle 2017)
- (24) Siinä myös *todetaan* kaupungin suunnitteleman remontin *alkanevan* lukiolla kesällä 2019. (Kuhmolainen 19.10.2018)
- (25) Lehdessä *uumoiltiin* muutoksen *toteutunevan* vaikka ilman kuntamuodon vaihtoa. (Helsingin Sanomat 8.10.2020)
- (26) SavoGrown elinvoimapäällikkö Sanna Kauvosaari *kertoi* sotevastuun *siirtynevän* maakunnille 1.1.2023 alkaen. (Sisä-Savo 8.10.2020)
- (27) Raision talousjohtaja Mika Saarinen *arvioi* hehtaarisatojen *jäänevän* olosuhteista johtuen normaalia alhaisemmiksi ainakin Varsinais-Suomen ja itäisen Uudenmaan alueella. (Turun Sanomat 30.7.2021)
- (28) Pohjois-Karjalan Ely-keskus *tiedottaa* hanhimuuton *alkanevan* loppuviikon ja viikonlopun aikana. (Koti-Karjala 16.9.2022)

Tässä nähtävien referatiivimuotojen morfologia ei sinänsä eroa edellä tarkasteltujen *nevA*-partisiippien muodostuksesta, mutta niiden semantiikasta voi tehdä kiinnostavia havaintoja. Yllä nähtävät esimerkit antavat hyvän kokonaiskuvan *nevAn*-muodosta, joita hallitsevat verbit ovat lähes aina puheaktiverbejä, kuten *ilmoittaa* (esim. 22), *kertoa* (26) ja *tiedottaa* (28), tai niiden tapaan käytettäviä kognitiivisia verbejä, kuten *pohtia* (3), *katsoa* (23), *todeta* (24), *uumoilla* (25) ja *arvioida* (27). Kuten yleiskielen potentiaali yleensä, nämä muodot ilmaisevat kuvaamansa asiaintilan episteemisesti mahdollisena mutta epävarmana, ja tällöin pääverbiksi eivät näytä sopivan esimerkiksi muuten referatiivirakenteita usein hallitsevat *haluta*, *tahtoa* tai *tietää* tai varmuutta ilmaisevat puheaktiverbit *luvata*, *vakuuttaa* ja *vannoa* (*Haluan/vannon remontin alkavan / ??alkanevan kesällä*). Toisaalta *nevAn*-muotoa käytetään usein myös epävarmuutta ilmaisevien verbien, kuten *uumoilla* (25) ja *arvioida* (27) yhteydessä, jolloin muoto rinnastuu vastaavissa konteksteissa yleisten mutta periaatteessa redundanttien adverbien käyttöön (esim. *uumoiltiin* – – *mahdollisesti toteutuvan*, *arvioi* – – *ehkä jäävän*).

Tämän muodon tutkimuksen ongelmia havainnollistavat esimerkit 29–30, joista edellisen *noussevan* on mahdollista tulkita joko tarkoitukselliseksi potentiaalimuodoksi tai vahingossa väärin kirjoitetuksi *nousevan*-muodoksi; kontekstista ei voi päätellä, onko rakenteen merkitys varma '(sanoo, että) asia nousee esiin' vai epävarma '(sanoo, että) asia nousee esiin'. Lauseessa 30 sen sijaan vastaavaa rakennetta hallitsee suoraan aistihavaintoon viittaava pääverbi *nähdä*, johon potentiaalinen ilmaisema epävarmuus sopii niin huonosti, että *noussevan* on selvintä tulkita lyöntivirheeksi:

- (29) Kaupungin hallintojohtaja, lakimies Toni Leppänen *sanoo* asian *noussevan* esiin maanantai-illan kaupunginhallituksessa. (*Lapuan Sanomat* 26.1.2016)
- (30) Hänen *on* kuitenkin *nähty noussevan* odottaneeseen pakettiautoon. (*Mäntsälän Uutiset* 17.12.2016)

Potentiaalinen referatiivimuodon ja vastaavien "indikatiivin" referatiivimuotojen merkityseroja havainnollistavat myös seuraavat esimerkit, joissa *heikennevän* ja *ratkennevan* näyttävät viittaavan epävarmempiin asiointiloihin kuin niiden rinnalla esiintyvät *jäävän* ja *ottavan*:

- (31) Viime vuoteen verrattuna yhtiö *odottaa* liikevaihdon kasvun *jäävän* aiemmasta arviosta ja liikevoiton *heikennevän* aiemmin kerrottua enemmän. (Yle 2011)
- (32) Sarjaseurat ry:n puheenjohtaja Jorma Kajanto *kertoi* johtokunnan *ottavan* kyseiseen asiaan kantaa jo maanantain puhelinkokouksessaan ja asian *ratkennevan* jo silloin. (*Uusi Suomi* 1.11.1982)

Esimerkissä 33 epävarmaan tulevaisuuteen viittaava *lisääntynevän* rinnastuu muun muassa menneen ajan referatiivimuotoon *lisääntyneen*, jota vastaavia potentiaalimuotoja ei vaikuta olevan olemassa (vrt. Kangasniemi 2002; Heinonen 2002).

- (33) Yleisten teiden kunnossapitoon varatun 140 mmk:n määrärahan perusteluissa *todetaan* kunnossapitokustannusten *nousseen*, maantieverkon pituuden *kasvaneen* ja valtion hoidettavien paikallisteiden *lisääntyneen* 7.000 km ja *lisääntynevän* ensi vuonna 29.000 kilometriin. (*Helsingin Sanomat* 21.9.1963)

Esimerkit 32–33 ovat samalla näytteitä siitä, että *nevAn*-muotoa on niin ikään käytetty jo vuosikymmeniä. Tavataan myös passiivisiin potentiaalın partisiippeihin (18–20) rinnastuvia passiivisia potentiaalın referatiivimuotoja, ja esimerkki 35 osoittaa tällaisiakin löytyvän jo aikojen takaa:

- (34) Heidät *arvellaan saatanevan* Ruotsiin kesän ja syksyn aikana. (Pt-media 2021)
- (35) *Toivotaan* kuitenkin *voitanevan* teurastaa sata saatavissa olevaa eläintä ilman lakkolaisten apua. (*Suomalainen Kans*a 6.8.1909)

Vaikka myös *nevAn*-muotojen tarkka kerääminen suurista tekstimassoista on käytännössä mahdotonta, erilaisia aineistoja tarkastellessa syntyy säännönmukaisesti vaikutelma, että tällaiset muodot ovat jonkin verran yleisempiä kuin alaluvussa 3.2 tarkastellut *nevA*-partisiipit.

3.4 *nemAAn*-infinitiivi

Luvussa 2 siteerasin *nevA*-partisiipeista kysyneelle *Kielikellon* lukijalle vastannutta Heinosta (2002), joka siirtyy vastauksessaan partisiipeista infinitiiveihin ja mainitsee radion puheohjelmassa kuuluneen lauseen *Emme kai me sitä muuttanemaan lähde* sekä pohtii myös mahdollisuutta lauseeseen *?Toni Mäkiäho on siirtynemässä jäähytilaston kärkeen*. Muualla tällaisiakaan muotoja ei ole kuvattu, mutta kirjoitetusta yleiskielestä voi tavata esimerkiksi seuraavat esimerkit, joissa potentiaalın *-ne-* edeltää infinitiivin päätettä:

- (36) Eteesi tuleva yllättävä menoeräkään ei saa sinua toivottavasti menettämään malttiasi, vaan asia tulee *hoitunemaan* maltillisesti sinun tapaasi. (*Apu* 46/1992)
- (37) Vauhtia tulee *riittänemään* pariskunnan elämässä siis jatkossakin. (*Tietopankki* 4/2009)

- (38) Määrä tulee *muuttunemaan* nykyisestä 5–8 viikosta jopa 15–20 viikkoon vuodessa, mikäli Maavoimien raivaamisen resurssit säilyvät nykyisellä tasolla. (*Etupyörä* 2/2018)
- (39) Aiemmin syksyllä niinkään Kiinassa työskennellyt Taskinen joutuu *jättänemään* väliin myös kevään tulevat karsintapelit. (FBT Karhut 2010)

Huolellisesti toimitetuissa julkaisuissa, joista esimerkit 36–38 on poimittu, *nemAAn*-päätteiset infinitiivit ovat melko harvinaisia, mutta erilaisissa verkkokeskusteluissa ja vastaavissa teksteissä esiintyy kymmenittäin verbimuotoja, kuten *aiheuttanemaan*, *esittänemään*, *jatkanemaan*, *jatkunemaan*, *kasvanemaan*, *maksanemaan*, *näkynemään*, *pysynemään*, *säilynemään* ja *tapahtunemaan*. Erityisen merkillepantavaa on se, että valtaosa näistä muistuttaa esimerkkejä 36–38 siinä, että niiden pääverbinä on *tulla* ja syntyneet ilmaukset kuvaavat yleensä enemmän tai vähemmän epävarmaa tulevaisuutta. Näin ollen ilmaisutyyppi *tulee jatkunemaan* näyttää vastaavan yleiskielen normien mukaista futuuri-ilmausta *tullee jatkumaan*, jossa potentiaali merkitään pääverbiin eikä sitä seuraavaan infinitiiviin. Samoin esimerkin 39 *joutuu jättänemään* vaikuttaa korvaavan odotuksenmukaisemman predikaatin *joutunee jättämään*, mutta erityisen yleisiä *nemAAn*-infinitiivit ovat nimenomaan futuurisen *tulla*-verbin yhteydessä.

3.5 Vielä marginaalisempia potentiaalimuotoja

Tämän deskriptiivisen pääluvun päätteeksi esitän vielä muutaman näytteen harvinaisimmista havaitsemistani potentiaalimallin tunnuksen sisältävistä muodoista. Kyseeseen tulee muun muassa edellä tarkasteltua *nemAAn*-infinitiiviä (alaluku 3.4) muistuttava mutta selvästi harvinaisempi *nemAssA*-muoto (esim. 40–41), jota en ole varsinaisiksi julkaisuiksi hiotuissa teksteissä tavannut:

- (40) Pikkumustaan päin olen *kallistunemassa*, mutta varmaksi en vielä tiedä. (Kaksplus.fi 2012)
- (41) Taitaa olla niin että kokoomuksen valtakausi suomen politiikassa on *päättynemässä*. (Uusisuomi.fi 2013)

Vielä marginaalisempia ovat toisinaan mainittuun *lieni*-imperfektiin ja *lieneä*-infinitiiviin (ks. luku 2) rinnastuvat muidenkin verbien potentiaalinen imperfektimuodot ja A-infinitiivit. Niistä yleisin on imperfektimuoto *johtuni* (esim. 42), joita miljardien saneiden verkkoteksteistä voi löytää joitakin kymmeniä; vielä marginaalisempi mutta teoreettisesti kiinnostava on *johtunea* (43), joita olen tavannut vain kolme esiintymää.

(42) Pitempiaikaisessa kuuntelussa tosin bassot meinasivat jopa unohtuakin, *johtuni* tuosta aivan alimpien bassojen puutteesta. (DVDPlaza.fi 2014)

(43) Siis eli voisko ongelma *johtunea* siitä, että palomuuuri tms, tökkää poikki linjat ja peli kaatuu? (Gaming.fi 2009)

Viimeksi mainitut muodot esiintyvät yleensä suhteellisen rentoa, yleiskielen normeista poikkeavaa kieltä edustavissa tekstilajeissa, joissa kieliopin muutokset tai mahdollisten muutosten siemenet muutenkin varmimmin näkyvät. Kyse on silti hyvin harvinaisista muodoista, jotka eivät toistaiseksi ole löytäneet tietään ulkoasultaan viimeisteltyihin teksteihin. Potentiaalinen progressiivimuoto *-nemAssA* vaikuttaa silti edellä nähdyn, sitä paljon yleisemmän *nemAAn*-infinitiivin (alaluku 3.4) valossa suorastaan odotuksenmukaiselta. Etenkin imperfektit tyyppiä *lieni* ja *johtuni* sekä infinitiivit *lieneä* ja *johtunea* sen sijaan ovat niin poikkeuksellisia, että niitä on luontevaa tarkastella pikemminkin leksikaalisesta näkökulmasta (alaluvussa 5.2).

4 Kyselyn kertomaa

Tarkastelin osaa edellä nähdyistä verbimuodoista myös pienen kyselyn valossa. Huhtikuussa 2023 laadin Google Forms -lomaketyökalulla sähköisen kyselylomakkeen, johon johtavaa linkkiä jaettiin Turun yliopiston matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan henkilökunnan ja opiskelijoiden keskuuteen. Pyysin suomenkielisiä vastaajia arvioimaan neliportaisella asteikolla kymmenen lauseita, jotka koostuivat viidestä erilaisesta lauseparista. Lomaketyökalu toisti kyselyn kaikki kymmenen arviointitehtävää satunnaisessa järjestyksessä. Mukana ei ollut varsinaisia täytekysymyksiä ja koska vastaajia pyydettiin arvioimaan erityisesti lauseissa korostettujen verbimuotojen luonnollisuutta, tutkimuksen tavoite ei jäänyt informanteille epäselväksi. Kyselyyn osallistui viikon aikana kaikkiaan 96 vastaajaa. Taulukko 1 esittää koko kyselyn vastaukset.

Taulukko 1. Eräiden potentiaalimuotojen hyväksyttävyyttä selvittänyt kysely vastauksineen; sähköisessä kyselylomakkeessa satunnaisessa järjestyksessä esitetyt lauseet tässä aakkosjärjestyksessä ja roomalaisin numeroin numeroituina (n = 96; OK = ihan hyvä; ? = vähän epätavallinen; ?? = hyvin outo * = mahdoton).

		OK	?	??	*
(i)	Helenius kertoo muninnan <i>alkanevan</i> jo maalikuussa.	65	23	7	1
(ii)	Helenius kertoo, että muninta <i>alkani</i> jo maalikuussa.	1	17	26	52
(iii)	Ilmoitin vieraan <i>saapunevan</i> huomenna.	65	20	9	2
(iv)	Ilmoitin vieraan <i>saavunnevan</i> huomenna.	–	20	32	44
(v)	Muutama ikkunakin <i>pitäisinee</i> uusia.	14	24	27	31
(vi)	Muutama ikkunakin <i>pitäneisi</i> uusia.	11	25	31	29
(vii)	Tullilaitoksen toimintatavat ja toiminnan laajuus sovitetaan EU:n vuonna 2004 <i>tapahtunevan</i> laajenemisen edellyttämään uuteen toimintaympäristöön.	46	40	6	4
(viii)	Tullilaitoksen toimintatavat ja toiminnan laajuus sovitetaan EU:n vuonna 2004 <i>tapahtunnevan</i> laajenemisen edellyttämään uuteen toimintaympäristöön.	2	14	44	36
(ix)	Pennut <i>tulevat syntyneeseen</i> maaliskuun puolivälin tienoilla, ehkä aiemminkin.	16	33	25	22
(x)	Pennut <i>tullevat syntymään</i> maaliskuun puolivälin tienoilla, ehkä aiemminkin.	18	29	26	23

Kyselyn viidestä lauseparissa kolmessa neljässä toinen edustaa kielen todellisen käytön valossa odotuksenmukaisia muotoja (*alkanevan*, *saapunevan*, *pitäneisi*,

tapahtunevan), toinen puolestaan tavalla tai toisella keinotekoisia, esiintymättömiä muotoja: *saavunnevan* ja *tapahtunnevan* rikkovat normaaleja potentiaalivartalon muodostuksen sääntöjä, ja *pitäisinee*-muodossa potentiaalin ja konditionaalien tunnuksien eventiiivimuotoihin nähden väärässä järjestyksessä; *alkani*-muodon (ii) malleina ovat hyvin marginaaliset imperfektit tyyppiä *lieni, johtuni* (esim. 42). Viidennessä lauseparissa arvioitavana ovat futuurirakenteet *tulevat syntyneeseen* (ix) ja *tullevat syntymään* (x).

Taulukon luvut puhuvat enimmäkseen itse puolestaan ja ovat tutkimieni tekstiaineistojen valossa odotuksenmukaisia eli tukevat luvussa 3 esitettyjä havaintoja. Muotoja *alkanevan, saapunevan, pitäneisi, tapahtunevan* ja *syntyneeseen* käytetään aidossa kielenkäytössä, ja niitä myös hyväksytään aivan toisin kuin missään esiintymättömiä, itse keksimiäni ja informanttieni kielitajuun selvästi sopimattomia muotoja *alkani, saavunnevan* ja *tapahtunnevan*. Lauseparien (i–ii), (iii–iv) ja (vii–viii) vertailu osoittaa, kuinka verrattoman paljon kieliopillisemmiksi *nevAn*-muodot *alkanevan, saapunevan* ja *tapahtunevan* aidosti olemattomien muotojen rinnalla tulkitaan: *alkanevan* kelpaa ongelmitta 65 vastaajalle, *alkani* vain yhdelle; *saapunevan* voittaa *saavunnevan*-muodon 65–0, ja luullakseni yleisen kapulakielisyytensä vuoksi heikommin hyväksytty *tapahtunevan*-muodon sisältämä lause voittaa *tapahtunnevan*-lauseen äänin 46–2. Vainiston (2018: 19) epäkieliopillisena esittämää lausetta *Ilmoitin vieraan saapunevan huomenna* (21 / iii) pitää mahdottomana vain kaksi 96 vastaajasta. Kyselyn *alkanevan* (i) ja *saapunevan* (iii) ovat lausekonteksteissaan referatiivimuotoja, *tapahtunevan* (vii) puolestaan partitiivin genetiivimuoto. Heinosen (2002) *nevA*-partisiipeista tarkemmin perustelematta esittämä toteamus ”kenenkään korvaa ne eivät tunnu rikkovan” on yleistys ilmiöistä, jotka valtaosa suomenkielisistä voi hyväksyä, mutta joidenkuiden korvia nekin kyselyni mukaan särkevät.

Kuten luvussa 3 todettiin, *nemAAn*-infinitiivit ovat selvästi marginaalisempia kuin *nevA*- ja *nevAn*-muodot, mikä selittää myös niiden heikomman hyväksytyyden. Varsin kiinnostavaa on kuitenkin nähdä, että perinteisen kieliopin mukaan täysin mahdoton futuurirakenne *tulevat syntyneeseen* (ix) ja sitä yleiskielessä vastaava – enintään tyyllillisesti arveluttava mutta morfologisesti täysin odotuksenmukainen – *tullevat syntymään* (x) hyväksytään ja torjutaan lähes samantasoisesti. Huomattavaa on sekin, että vaikka *tullevat syntymään* sisältää perinteisen kieliopin mukaan aivan

odotuksenmukaisen finiittisen potentiaalimuodon *tullevat*, sen hyväksyy ongelmitta vain alle viidennes vastaajista, kun taas saman perinteisen kieliopin mukaan aivan odotuksenvastaisilla referatiivimuodoilla *alkanevan* ja *saapunevan* on liki neljä kertaa enemmän hyväksyjä.⁴

Sekä Heinosen (2002) luonnehdinta *nevA*-partisiipin selvästä ongelmattomuudesta että Vainiston (2018: 19) ja hänen edeltäjiensä lausumat *nevAn*-referatiivimuodon mahdottomuudesta ovat yleistyksiä, jollaisten esittäminen vaatii varovaisuutta: Kielentutkijan oma intuitio on vain yksi miljoonista suomen puhujien intuitioista, eikä pelkkä autenttisen kielenkäytön tarkkailu aina kerro, mikä muiden mielestä voi olla mahdollista tai mahdotonta. Esimerkiksi muodolla *tapahtunnevan* (viii) on joitakin enemmän tai vähemmän varauksettomia hyväksyjä, vaikka havainnoivan suomen morfologiaan perehtyneen tutkijan silmissä tämä voi olla yllättävää.

Kyselyni yllättävin tulos liittyy eventiiviin. Se, että eventiivimuodon *pitäneisi* (vi) hyväksyy ongelmitta vain murto-osa vastaajista, ei sinänsä yllätä: alkuperältään keinotekoisehko eventiivi ei ole yhtä yleinen kuin nähdäkseni spontaanisti kehittyneet *nevA*- ja *nevAn*-tunnuksiset muodot. Yllättävää sitä vastoin on se, että aivan mielivaltaisesti luomani *pitäisinee* (v) sekä hyväksytään että torjutaan kutakuinkin samantasoisesti kuin *pitäneisi*. Yllättävintä ei ole se, että tulos ei välttämättä korreloi yksittäisen tutkijan oman intuition kanssa, vaan se, että se ei korreloi myöskään havaittavissa olevan todellisen kielenkäytön kanssa. Vaikka

⁴ Niva (2024) on vastikään tarkastellut (indikatiivista) *tulee V-mAAn* -futuuirakennetta ja todennut sen viittaavan usein vääjämättömäksi koettuun tulevaisuuteen. Tämän havainnon valossa voisi ajatella, että muodoltaan ja merkitykseltään potentiaalisen *tullee V-mAAn* -rakenteen käyttö olisi jossain määrin ristiriitaista ja odottamatonta, mutta toisaalta sitäkin käytetään niin paljon – miljardien saneiden aineistoissa tuhansittain – että aineistoesiintymienkin valossa olisi voinut odottaa myös kyselyn vastaajien hyväksyvän taulukon 1 lauseen (x) laajemmin. Toisaalta on huomattava, että kirjoitetun kielen *tullee* voi usein olla lyöntivirheen turmelema *tulee*; merkityksetöntä ei ole sekään, että geminaatallinen *tullee* on monien arkipuhekielessä pikemminkin indikatiivi- kuin potentiaalimuoto. Varsinaiseen informanttijoukkooni kuulumattomien lähimmäisteni suullisia arvioita kuultuani yhdyinkin heidän käsityksiinsä, että näennäisestä norminmukaisuudestaan huolimatta etenkin monikkomuoto *tullevat* kuulostaa tavallisesta kielenpuhujasta niin vieraalta ja marginaaliselta, että infinitiivimuoto *syntyneeseen* voi tuntua vähintään yhtä luontevalta. On siis mahdollista, että esimerkiksi lauseen 39 *joutuu jättäneeseen* sen sijaan hyväksytään selvästi huonommin kuin yleiskielen normin mukainen *joutunee jättämään*, jonka potentiaalimuoto *joutunee* on paljon läpinäkyvämpi kuin *tullevat*.

pitäneisi-tyyppiset eventiivimuodot ovat kieltämättä harvinaisia, miljardien saneiden joukosta niitä on mahdollista löytää jopa sadoittain, mutta konditionaalin ja potentiaalin toisin päin yhdistävä *pitäisinee* on täysin keinotekoinen muoto, jolle en ole löytänyt ensimmäistäkään, edes piloillaan muodostettua vastinetta koko internetistä ja sen sisältämistä tekstimateriaaleista. Silti jälkimmäinenkin hyväksytään selvästi paremmin kuin *alkani*, *saavunnevan* ja *tapahtunnevan*, vaikka näkyvää syytä tähän ei ole tiedossani. Arvoitus kaipaa lisätutkimusta, mutta ei ole ratkaiseva kääntyessäni luomaan yleisarviota suomen potentiaalista niin sanottuna moduksena.

5 Pohdintaa

Seuraavassa vertailen erilaisia näkökulmia siihen, miten muun muassa artikkelini aloittaneiden esimerkkien muodot *johtuneisi* (1), *johtuneva* (2) ja *johtunevan* (3) tulisi tai voisi luontevimmin ymmärtää. Vaikka tämä artikkeli on ennen kaikkea synkroninen kuvaus oman aikamme kirjoitetusta, yleiskieltä tavoittelevasta kielestä, ennen synkronisten kuvausvaihtoehtojen pohtimista (alaluku 5.2) haen lisävalaistusta siitä, miltä tarkastelemieni muotojen synty ja kehitys diakronisesta näkökulmasta näyttävät (alaluku 5.1).

5.1 Epäortodoksisten potentiaalimuotojen synnystä

Vain *neisi*-tunnuksisen eventiivin alkuperä on suhteellisen selvä. Vaikka senkin synnyssä on myös avoimeksi jääviä kysymyksiä, oleellista on, että produktiivisena morfologisena kategoriana se näyttää olevan tavalla tai toisella keinotekoinen. On periaatteessa yhdentekevää, onko 1800-luvulla käyttöön tulleiden *joutuneisi*-tyyppisten muotojen taustalla Lönnrotin tahaton tai jopa tahallinen väärinymmärrys vepsän verbimorfologiasta vai pikemminkin Kilpisen aivan itsenäinen keksintö vai kenties molemmat yhdessä (luvut 2 ja 3.1; Nurmi 1999; Ylikoski 2024). Pidettiinpä tietoista kielen morfologian suunnittelua jollakin tavalla luonnottomana kielen kehityksenä tai ei, aivan toisella tavalla eli kaikesta päättäen täysin spontaanisti – kielenhuoltajien ja -tutkijoiden huomaamatta – näyttävät syntyneen kielen kuvauksen kannalta haastavimmat ilmiöt, joissa moduksen tunnuksena pidetty *-neesiintyy* ei-finiittisissä verbimuodoissa.

Erityisen yleisiä potentiaalitunnuksen sisältäviä muotoja ovat partisiipit ja niihin muodostukseltaan rinnastuvat referatiivimuodot, jotka tarjoavat oivallisen näkökulman kielenmuutoksen mahdollisuuksiin. Tässä ei ole mahdollista selvittää ja dokumentoida muotojen ensiesiintymiä ja niiden asteittaista leviämistä, mutta ainakin *nevAn*-muotoa (esim. 44) ja sen passiivista vastinetta (esim. 45) on käytetty jo 1800-luvulla (ks. myös alalukuja 3.2 ja 3.3, jossa esitetty esimerkki 35 on vuodelta 1909):

- (44) Vanhat "fennomaanit", niin sanotut "johtajat" ja niiden piiriin kuuluvat, *kuuluvat puhunevan* keskenään vuorottain suomea tahi ruotsia, miten sattuu. (Kaiku 23.3.1896)
- (45) Tahdomme tässä kerrassaan *muistuttaa*, totuutta loukkaamatta, *voitanevan* väittää, että Porthan'in varovaisuus ei ollut niin paljon huolta omasta persoonastaan kuin siitä asiasta, jota hän ajoi, – – (Hjelt 1881: 122)

Tällaistenkin muotojen ymmärtämisen kannalta on tavallaan yhdentekevää, millä vuosisadalla nämä ovat kirjoitettuun kieleen ilmestyneet, sillä niiden syntyprosesseista tuskin on löydettävissä kieliopillistumisen tutkijoita kiinnostavaa asteittaista muodon ja merkityksen muuttumista. On pikemminkin ilmeistä, että uudet muodot ovat syntyneet yhtäkkisinä analogian ja uudelleenanalyysin tuloksina, mahdollisesti useampia kertoja eri aikoina ja eri paikoissa. Palataan vielä edellä esitettyyn esimerkkiin 8:

- (8) Saa nähdä, miten Brexitin myötä EU:n maataloustukiin *kohdistunevat* leikkaukset vaikuttavat tilanteeseen. (Maaseudun Tulevaisuus 21.8.2017)

Luvussa 3.2 totesin, että kaikkien *nevA*-partisiippien etsiminen laajimmista korpuksista olisi epätarkoituksenmukaisen työlästä, sillä esimerkiksi *kohdistunevat* on myös tuiki tavallinen potentiaalinen finiittimuoto. Tämä auttaa kuitenkin ymmärtämään, miksi kielessä ylipäänsä on yllä nähtyjä potentiaalisten partisiippeja. Juuri tällaista homonymiaa eli *nevAt*-päänteisten muotojen potentiaalista kaksitulkintaisuutta voi pitää selityksenä siihen, että potentiaalisten partisiipit ovat ilmestyneet kieleen kuin varkain. Muodon syntyhistorian voi kuvitella seuraavan analogian avulla:

$$\frac{\text{Leikkaukset kohdistuvat maataloustukiin.}}{\text{maataloustukiin kohdistuvat leikkaukset}} = \frac{\text{Leikkaukset kohdistunevat maataloustukiin.}}{X}$$

$X = \text{maataloustukiin kohdistunevat leikkaukset}$

Yllä olevan analogian tuottama *kohdistunevat* ei siis ole materiaalisesti uusi muoto, vaan ikään kuin entinen finiittimuoto uudessa monikkomuotoisen partisiipin tehtävässä – tehtävässä, jollaisesta indikatiivin monikkomuodon (*kohdistuvat*) puolestaan katsotaan jo kantasuomessa kehittyneen. Yksiköllinen *kohdistuneva* on toki tällaisen uudelleenanalyysin laajentumana aidosti uusi muoto suomen taivutusmorfologiassa – tai ainakin kielen kuvauksessa, sillä muistettakoon, että muodon alkuperää ei ole toistaiseksi jäljitetty eikä edes tällaisten harvinaisten muotojen puuttuminen vanhimmista kielenmuistomerkeistä osoita, että niitä ei olisi ollut olemassa jo vuosisatoja sitten puhutussa kielessä.

Askel uuden referatiivimuodon syntyyn puolestaan ei ole sen suurempi kuin se, että esimerkiksi esimerkin 9 *jäänevä* taipuu partisiippien tavoin muun muassa genetiivimuodoksi *jäänevän* (esim. 11), jota puolestaan voidaan käyttää myös varsinaisesta partisiipin genetiivistä poikkeavassa uudessa tehtävässä referatiivirakenteessa (*arvioi*) *hehtaarisatojen jäänevän* – – (27). Viimeksi mainittu näyttää suorastaan odotuksenmukaiselta, jos sen suhdetta ”indikatiiviseen” vastineeseensa ja näiden molempien sivulausevastineisiin tarkastellaan seuraavan analogian valossa:

$$\frac{\text{-- arvioi, että hehtaarisadot jäävät --}}{\text{-- arvioi hehtaarisatojen jäävän --}} = \frac{\text{-- arvioi, että hehtaarisadot jäänevät --}}{X}$$

Konkreettinen esimerkki hyppäyksellisestä analogiasta on esimerkin 46 uutisotsikon muuttuminen sitä 50 vuotta myöhemmin referoitaessa esimerkin 47 referatiivirakenteeksi:

(46) Beatlesit *saapunevat* ensi vuonna Suomeen (*Helsingin Sanomat* 29.8.1964)

(47) Moni lukija joutui perjantaiamuna hieraisemaan silmiään, kun Helsingin Sanomissa julkaistu pikku-uutinen *kertoi* brittiyhtye The Beatlesin "*saapunevan* ensi vuonna Suomeen". (*Helsingin Sanomat* 29.8.2014)

Yllä esitetyt analogiat eivät eroa radikaalisti siitä, miten myös muiden *vA*-aineksisten muotojen synty perinteisesti ymmärretään. Uusia *nevA*- ja *nevAn*-päätteisiä muotoja onkin syytä verrata indikatiivin monikollisiin imperfektimuotoihin (*jäivät*) ja vastaaviin konditionaalimuotoihin (*jäisivät*). Kirjasuomen, murteiden ja lähisukukielten historiahan osoittaa ilmiselvästi, kuinka uusia tulokkaita nämä lähinnä itämurteisiin perustuvat muodot yleiskielessä ovat; vielä parisataa vuotta sitten länsisuomalaista kirjakieltä ja sen kieliopillisia kuvauksia hallitsivat pikemminkin muototyypit (*he*) *jäit*, (*he*) *jäisit* (ks. esim. Häkkinen 1994: 300–302). Referatiivimuotojen historiakin on suhteellisen lyhyt ja lähinnä suomen erilliskehitykseen rajoittuva; lähisukukielissä on samantyyppisiä mutta taustaltaan hieman erilaisia muotoja (ks. esim. Anttila 1989: 103–104, 260–261).

Alkuaan partisiippinen *vA*-aines on kantasuomesta lähtien ollut varsin ekspansiivinen. Vaikka ei-finiittisten *jäänevä-* ja *jäänevän-*tyyppisten muotojen syntyyn näyttää sisältyvän potentiaalinen tunnuksen näennäisen anomaalinen leviäminen modusten perinteisten rajojen ulkopuolelle, nyt tarkasteltavien muotojen synty on toisaalta vain osa *vA*-aineksen vuosisataista leviämistä. Potentiaalinen *ne-*aineksen ja partisiippisen *vA*-aineksen yhtymiä selittää sekin, että molemmat ovat varsin agglutinatiivisia aineksia, joiden liittyminen erilaisiin verbivartaloihin ja niitä seuraaviin suffikseihin on morfofonologisesti ongelmaton. Eventiivin käyttöä 1800-luvun lopulla suosinut Ahlman perusteli potentiaalisen ja konditionaalisen tunnusten yhdistämistä todeten, että "sillä kieltämättä on siinä se etu, että sen suomalainen korva heti ymmärtää" (*Aamulehti* 22.4.1890), ja samoin sanoin voi puolustella myös potentiaalisen partisiippeja ja muita ei-finiittisiä muotoja (Kangasniemi 2002).

Niin uskottavilta kuin yllä esitetyt analogiset mallit voinevatkin näyttää, en toistaiseksi ole tarkemmin tutkinut, missä ja milloin ei-finiittiset potentiaalin tunnuksen sisältävät muodot ovat kieleen ilmestyneet. Periaatteessa niitä on voinut esiintyä jo hyvin kauan – kenties jo ennen 1800-lukua (ks. esim. 44–45) – ja analogiateitse syntyneitä muotoja on varmasti luotu tilapäismuodosteina kerta toisensa jälkeen (vrt. esim. 46–47). Muotojen kehittymistä on voinut edesauttaa se, että potentiaali on monelle yleiskielen omaksujalle varsin vieras muotokategoria.

Uusien, äidinkielenä omaksutulle puhekielelle vieraampien muotojen opettelu ja käyttäminen voi siis johtaa myös avantgardistisiin, kielenhuollon näkökulmasta hyperkorrekteihin muodosteisiin, jotka asteittain voivat vakiintua osaksi kielijärjestelmää. Eräänlaisina vertauskohtina mainittakoot taannoin tarkastelemani *tehtäessään-* ja *tehtäkööt-*tyyppiset verbimuodot (Ylikoski 2022): Vaikka passiiviseen *tehtäessä-*muotoon ei perinteisen käsityksen mukaan sovi liittää possessiivisuffikseja, todellisuudessa näin on tehty ainakin 1800-luvulta lähtien. Nykypuhujat pitävätkin tällaisia muotoja sisältävää lausetyyppiä *Kalliolämpövarasto oli perustettaessaan Euroopan suurin* melko ongelmattomana ja possessiivisuffiksin käyttöä toisinaan suorastaan tarpeellisena. Imperatiivimuodossa *mainittakoot* puolestaan yhdistyy passiivi (*mainittakoon*) ja monikon 3. persoona (*mainitkoot*), jonka *t*-aines on saanut uuden tehtävän passiivin patientin monikollisuuden merkitsimenä (*mainittakoon seuraava esimerkki : mainittakoot seuraavat esimerkit*). Tällaisia kielenhuoltajien torjumia muotoja ovat toisinaan käyttäneet myös *Virittäjän* kirjoittajat jo 1800-luvun lopulta lähtien.

Alaluvuissa 3.4 ja 3.5 tarkasteltujen *nemAA-*, *nemAssA-* ja *neA-*muotojen taustalle on vaikeampi esittää *vA*-aineksisten muotojen kaltaisia analogioita. Voi olla, että joidenkuiden kielitajussa potentiaalin *ne*-aines on hahmottunut episteemisen johdinaineuksen tapaiseksi elementiksi, joka ei morfologisesti suuresti eroa esimerkiksi translatiivisista *ne*-verbeistä. Tavallinen kielenkäyttäjä ei kirjoittaessaan pohdi, onko hänen käyttämänsä verbimuoto potentiaali, saati sitä, onko kyseessä taivutukseen vai johtamiseen kuuluva kategoria ja missä sen käytön periaatteelliset rajat kulkevat. Esimerkiksi lauseen 40 *kallistua*-verbiin pohjautuva *kallistunemassa* voi huomaamatta rinnastua verbityyppiin *halveta* : *halpene-*, jossa *halpenemassa* on täysin säännönmukainen, modustunnukseton muoto. Morfofonologisesti samankaltaisia ovat myös esimerkiksi *tulevat syntyneeseen* ja *tulevat syöneeseen*. Näyttää kuitenkin

siltä, että alaluvuissa 3.4 ja 3.5 tarkastellut *ne*-aineeksiset ei-finiittiset muodot hahmotetaan yleensä juuri potentiaalinen episteemisen merkityksen sisältäviksi muodoiksi, joten pelkästä taivutustyyppien sekaantumisesta tuskin on kyse. Translatiiviverbit ovat silti voineet vaikuttaa siihen, että muutkin *ne*-aineeksiset vartalot ei-finiittisissä muodoissa tuntuvat morfofonologisesti mutkattomilta.

5.2 Onko potentiaali modus?

Alaluvussa 5.1 esitetyt analogiset mallit saavat etenkin *nevA*- ja *nevAn*-muodot näyttämään suorastaan odotuksenmukaisilta uudennoksilta, joita myös kyselyni vastaajat pitivät varsin ongelmattomina, mutta silti ne sopivat varsin kehnosti raameihin, joiden sisällä suomen verbimorfologia on tapana kuvata. Artikkelini otsikon kysymykseen vastatakseni totean seuraavaa:

- 1) Jos fennistiikan perinteistä käsitystä *moduksesta* finiittimuotoihin rajoittuvana kategoriana ei radikaalisti muuteta, ja
- 2) jos esimerkiksi muotojen *johtuneva* ja *johtunevan* katsotaan olevan osa kirjoitetun yleiskielen todellisuutta samoin kuin finiittimuotojen *johtunee* ja *johtunevat*, ja
- 3) jos kaikissa näissä muodoissa episteemistä mahdollisuutta ilmaiseva *-ne*- katsotaan samaksi potentiaalinen tunnuksiksi, niin

suomen kielen potentiaalia ei voi kutsua modukseksi.

Etenkin *olla*-verbin potentiaaliksi katsottu *liene*-vartalo on jo pitkään elänyt omaa elämäänsä (ks. Forsberg 1998; Hodges 2014; Maamies 2016; luvut 2 ja 3.5 edellä), ja sitä muistuttaa myös monissa esimerkeissäni esiintyvä *johtune*-. Näyttää siis siltä kuin joidenkuiden kielitajuun kuuluisi jo jossain määrin itsenäinen verbi *johtunee*, josta käytetään niinkin monenlaisia muotoja kuin *johtuneisi* (esim. 1), *johtuneva* (2), *johtunevan* (3), *johtuni* (42) ja *johtunee* (43). Tällaisen verbin merkitys on läpinäkyvän potentiaalinen 'johtua mahdollisesti', samoin kuin *lieneä* merkitsee 'olla mahdollisesti'. Voi kuitenkin tuntua uhkarohkealta ryhtyä selittämään kaikkia luvussa 3 tarkasteltuja epäortodoksisia muotoja lukemattomien *ne*-johdosten esiintymiksi.

Luvun 2 lopussa viittasin muun muassa *Ison suomen kieliopin* (§ 115) esittämään käsitykseen, jonka mukaan kielen neljä modusta ”esiintyvät vain finiittisissä verbinmuodoissa”. Tähän fundamenttiin nojaten aiemmat tutkijat ovat pidemmittä puheita todenneet, että potentiaalinen tunnuksen sisältäviä ei-finiittisiä muotoja ei ole olemassa. Perinne on pitkä, sillä modukset on kuvattu ja määritelty aivan samaan tapaan niin kauan kuin moduksen käsitettä on suomeksi määritelty, jo silloin kun *modusten* sijaan puhuttiin *modeista* tai *moodeista* (esim. Mietintö 1888: 9, 34–35; Kannisto 1914). Nähtävästi tästä aksioomasta johtuen kieliopit eivät yleensä asiaan erikseen puutukaan.

Fennistiikan taustalla olevan länsieurooppalaisen kielioppiperinteen ja siitä kehittyneen yleisen kielitieteen käsitykset moduksesta ovat melko samanlaisia, joskaan ei-formaalista kielitiedettä edustavissa oppikirjoissa ja alan oppisanakirjoissa tai moduksiin keskittyvissä tutkimuksissa yhtä suorasanaiset määritelmät eivät ole aivan yhtä yleisiä. Kuitenkin esimerkiksi David Crystalin klassinen, alkuaan vuonna 1980 ilmestynyt kielitieteen sanakirja toteaa myös vuoden 2024 seitsemännessä laitoksessaan, ettei moduskontrasti kuulu ei-finiittisiin muotoihin (Crystal & Yu 2024: 183). Niin sanotuista kieliopillisista tai morfologisista moduksista – erotukseksi muista modaalisuuden ilmaisukeinoista, kuten apuverbeistä ja partikkeleista – puhuttaessa muuallakin rajoitutaan poikkeuksetta juuri finiittisiin muotoihin; ei-finiittiset muodot ja rakenteet nähdään pikemminkin moduksia funktionaalisesti vastaavina ja täydentävinä modaalisuuden ilmaisukeinoina (ks. esim. Trask 1996: 174–175; Palmer 2001: 192; Shagal 2019: 3, 131, 143; Bradley, Klumpp & Metslang 2022: 918, 923).

Semantiikan näkökulmasta modusten katsotaan olevan ”modaalista merkitystä ilmaisevia taivutusluokkia” (ISK § 115), minkä ei sinänsä tarvitsisi rajoittaa finiittimuotoihin (vrt. esim. suomen usein nesessiivinen passiivin preesensin partisiippi; Pekkarinen 2011). Perinteisen kieliopin morfologinen käsitteistö ja sanasto eivät kuitenkaan riitä selittämään, mitä muotoja esimerkiksi Kangasniemen (2002) ja Heinosen (2002) pohtima *siirtynevä* ja useimpien informanttieni hyväksymä *saapunevan* (esim. 21–22) ovat, etenkin kun vastaavia *ne*-aineksisia muotoja ei nähtävästi voi perfektin partisiippien tai niihin pohjautuvien referatiivimuotojen rinnalle muodostaa (**siirtynenyt*, **saapuneneen*).

Äärimmäisin vaihtoehto olisi pitää koko potentiaalia taivutuksen sijaan sananjohtoon kuuluvana ilmiönä. Tätä vaihtoehtoa lienee ääneen pohdittu vain omassa suomen abessiivia tarkastelevassa artikkelissani (Ylikoski 2021: 154), jossa vertaan adverbimaiseksi marginaalisijaksi luonnehdittua abessiivia potentiaaliin, mutta katson ajatuksen mahdottomaksi ja totean – esimerkiksi potentiaalinen ei-finiittisiä ulottuvuuksia lainkaan huomioimatta – että ”potentiaalinen kaltainen modus on yksinkertaisesti modus, vaikka ei niin yleinen olisikaan”.

Perustelemattoman väitteeni jälkeen aiheeseen aidosti perehdyttyäni katson kuitenkin, että ajatus potentiaalista johdostyyppinä on pohtimisen arvoinen. Se voi auttaa ymmärtämään potentiaalisen suhteellisen alhaista frekvenssiä ja etenkin sen muodostamiseen liittyviä kielenhuollollisia ongelmia (Maamies 2016). Jos potentiaalia ei pidettäisi alkuunkaan moduksena, myös suppletiivisen *olla*-verbin taivutusparadigma yksinkertaistuisi huomattavasti, kun *liene*-vartalo kuvattaisiin aivan omana verbinään; myös eventtiiviksi kutsutut muodot selittyisivät mutkattomasti merkitykseltään potentiaalisten johdosten sekä johtamattoman *lieneä*-verbin konditionaalimuodoiksi: *lieneä* : *lienee* : *lieni* : *lienisi* ja jopa *johtunea* : *johtunee* : *johtuni* : *johtuneisi* kuten *olla* : *on* : *oli* : *olisi*.

Maltillisempaa olisi silti toki pitää potentiaalia jatkossakin moduksena, vaikka sitten moduksen käsitettä venyttäen. Ongelmalliseksi moduksen käsitteen venyttämisen tekee kuitenkin se, että käsitys modusten rajoittumisesta finiittimuotoihin on aina esitetty niin yksioikoisesti, että aiemman tutkimuksen kanssa on vaikea yrittää käydä varsinaista keskustelua. Jos *johtuneva* ja *johtunevan* katsottaisiin sekä jonkinlaisiksi potentiaalimoduksen muodoiksi että jonkinlaisiksi ei-finiittisiksi muodoiksi, esimerkiksi *Ison suomen kieliopin* (§ 115) ja *Kielitoimiston sanakirjan* (s.v. *modus*) esittämistä moduksen määritelmistä pitäisi radikaalisti poistaa finiittisyyttä koskeva rajoitus, mutta kenties vain yhden moduksen ja vain muutamien ei-finiittisten muotojen osalta.

Muutenkin katsoisin, että modus etenkin kiistattomampien tapaluokkien yläkäsitteenä on luontevinta pitää entisellään, vaikka sen alakäsitteiden määrää ja olemusta arvioitaisiinkin uudestaan. Ajatusta johto-opin alaan kuuluvista itsenäisistä *johtunea*-tyyppisistä verbeistä imperfektimuotoineen (*johtuni*) tukee myös se, että fennistiikassa tempus- ja modusmerkinnän on toisinaan katsottu olevan täydennysjakaumassa siten, että vain tunnuksellomalla indikaatiivilla on

imperpektimuotoja. Toisaalta ilmaisut kuten *indikatiivin imperfekti* viittaavat siihen, että suomalaisessa perinteessä modus käsitetään yhä niin ikään finiittimuotoihin rajoittuvan tempuksen yläkategoriaksi (ks. Komiteanmietintö 1915: 116–118), mikä on edelleen yksi syy olla horjuttamatta koko konjugaatiokäsityksemme perustaa.

Toisaalta jo Kangasniemi (2002) kutsuu muotoa *siirtynevä* ”aktiivin 1. partisiipin potentiaaliksi”, mutta jos ryhdymme puhumaan esimerkiksi partisiipin potentiaaleista tai potentiaalain partisiipeista, kaikkia vanhastaan tuttuja ei-finiittisiä muotoja tulisi johdonmukaisuuden vuoksi kutsua indikatiivimuodoiksi (toisaalta näin jo Karlsson 1973: 220). On myös tunnustettava, että kyse on sen verran marginaalisista muodoista, että yksin tässä artikkelissa esittämieni havaintojen perusteella olisi uskaliaasta esittää niiden kuuluvan suomen verbien taivutusparadigmaan niin selvästi, että esimerkiksi *Ison suomen kieliopin* (§ 124) mainitsemaa yhteensä 264 yleisesti produktiivisen paradigmanmuodon määrää tulisi nostaa mahdollisesti jopa yli kymmenellä. Jos potentiaalia sen sijaan tarkasteltaisiin aiemmasta poiketen pikemminkin johtamiseen kuuluvana muotokategoriana, tässä katsannossa myös erilaiset produktiivisuuden epätasaisuudet ja poikkeamat olisivat helpommin siedettävissä, sillä niitähän johto-oppi muutenkin vilisee. Kieliopin kuvaamien paradigmanmuotojen määrä tosin vähenisi tällöin 255 muotoon.

Kieliopin tutkimuksen ja kuvauksen päätavoitteena ei ole luetella kiinnostavia esimerkkejä vaan esittää mahdollisimman yksinkertaisia mutta kattavia kieliopin sääntöjä, jotka puolestaan operoivat yleisesti hyväksytyillä termeillä ja käsitteillä. On kuitenkin vaikea ajatella vanhoja tai uusia käsitteitä, jotka tekisivät kuvaamieni muotojen kuvauksen erityisen helpoksi. Muidenkaan kielten kuvauksista ei ole sanottavasti apua, sillä kuvaamani suomen muodot näyttävät olevan varsin poikkeuksellisia, vailla kovinkaan selviä vastineita muissa kielissä. Tätä artikkelia laatiessani etsin vastaavia ilmiöitä tuloksetta myös lukuisten muiden kielten kuvauksista ja niitä yhdisteleivistä kielitypologisista tutkimuksista (partisiippien osalta ks. esim. Shagal 2019: 158–175). Heinäkuussa 2023 päädyin myös tiedustelemaan kansainvälisellä kielitypologien Lingtyp-sähköpostilistalla, tunnetaanko muualla maailmassa suomen potentiaalain kaltaisia ei-finiittisissä muodoissa taipuvia moduksiksi katsottuja verbimuotoja. Kysymys nostatti parikymmentä viestiä sisältäneen keskustelun muun muassa venäjän subjunktiivisen *by*-partikkelin avulla muodostettavista mutta suomen

verbimorfologiasta täysin poikkeavista analyttisistä partisiippirakenteista sekä yleisemmin kielitieteellisten käsitteiden määrittelystä, mutta epäsuora vastaus varsinaiseen kysymykseeni oli kielteinen: en saanut tietooni vastaavia muotoja muissa kielissä (Lingtyp 2023). Tässä artikkelissa kuvatuilla ilmiöillä on siis potentiaalia herättää kiinnostusta myös yleislingvistien keskuudessa.

6 Päätäntö

Suomen niin sanottu eventiivi (esim. *johtuneisi*) on sangen marginaalinen mutta ei aivan olematon eikä toisaalta myöskään teoreettisesti haastavin muotokategoria. Poikkeukselliset havaitsemani *ne*-elementin sisältävät muodot, kuten *johtuni* ja *johtunea* (alaluku 3.5), puolestaan voidaan nähdä eräänlaisina potentiaalimuodoista leksikaalistuneina johdoksina. Etenkin potentiaalisen preesensin partisiippi (*johtuneva*, 3.2) ja siihen rinnastuva referatiivimuoto (*johtunevan*, 3.3) on helpointa ymmärtää diakronisesti: alkuaan nähtävästi finiittisiin muotoihin rajoittuneen potentiaalisen *ne*-elementin käyttö on kielentutkijoiden ja -huoltajien huomaamatta laajentunut ei-finiittisten muotojen puolelle. Parhaiten potentiaalivartalosta ovat versoneet uudet *vA*-elementin sisältävät muodot. Juuri tämä kätevän agglutinatiivinen aines on liittynyt siihen jo finiittitaivutuksessa (*-ne-vA-t*) ja muutenkin synnyttänyt uusia taivutusmuotoja niin finiittisten kuin ei-finiittisten muotojen keskuuteen.

Potentiaali on levinnyt myös infinitiiveihin: informanttini kokevat epävarmaan tulevaisuuteen viittaavan rakennetyypin *tulevat syntynemään* yhtä luonnolliseksi kuin yleiskielen normeja noudattavan *tullevat syntymään* (3.4 ja 4). Vaikka myös potentiaalisen imperfektimuotoja esiintyy (3.5), niihin ja niiden hyväksytyyteen (4) verrattuna erityisen kiistattomia verbimorfologian kuvauksen uusimpia tulokkaita ovat *nevA-* ja *nevAn-*muodot. Lauseen *Helenius kertoo muninnan alkanevan jo maalikuussa* hyväksyy suurin osa kyselyni informanteista, mutta heistä vain hyvin harvat hyväksyvät imperfektimuotoisen lauseen – – *muninta alkani jo maalikuussa*, vaikka fennistiikan perinteinen käsitys potentiaalista finiittimuotoihin rajoittuvana kategoriana saa edellisen näyttämään vähintään yhtä mahdottomalta kuin jälkimmäisen.

Tässä monia aiemmin huomiotta jääneitä muotokategorioita ensimmäistä kertaa kuvaavassa esityksessä haluan kuitenkin välttää esittämästä liian pitkälle meneviä

tai ylipäänsä kovin voimakkaita väitteitä niiden asemasta suomen kieliopissa, josta nyt olen keskittynyt vain yleiskielen normeja tavoittelevaan kirjoitettuun nykykieleen. Siihen, millaiseksi kategoriaksi potentiaali kokonaisuutena tulisi määritellä, suomen tai geneettisesti, alueellisesti tai typologisesti läheisten kielten tutkimusperinteet – tai edes globaali kielitypologia – eivät kerta kaikkiaan tarjoa valmiita malleja. Potentiaaliin pystyvää Occamin partaveistä on vielä etsittävä.

Kuvaamieni muotojen erilaiset, tässä lähtökohdiltaan laadullisessa tutkimuksessa paikoin melko impressionistisesti luonnehditut frekvenssit sekä kieliopillisuusarvioiden moninaisuus kertovat monenkirjavista jatkumoista. Yleiskielen normeista poikkeavat muodot ovat yleisimpiä tyyliltään huolittelemattomissa kirjoituksissa, mutta kymmenet ammattikirjoittajien tuottamat esimerkkilauseeni osoittavat niiden kuuluvan myös yleiskielisiksi tarkoitettuihin teksteihin. Harvat pitänevät kaikkia esittelemiäni muotoja tavallisina saati käyttävät niitä aktiivisesti, mutta osaa pidetään varsin moitteettomina, ja ne ovat joka tapauksessa osa suomen kielen ilmenemismuotoja, joiden kuvaaminen ja ymmärtäminen on kieliopin tutkimuksen tehtävä.

Tarkastelemieni muodosteiden suhde potentiaaliin moduksena sanan perinteisessä merkityksessä jää yhä kiehtovan avoimeksi. Tulevan tutkimuksen tehtäviin kuuluu myös esittelemieni muotojen menneisyyden ja yleisyyden sekä produktiivisuuden ja hyväksytyyden lähempi tarkastelu ynnä mahdollisten morfologisten ja semanttisten rajoitusten tai tendenssien etsiminen. Selvää joka tapauksessa on, että jos modusta jatkossakin pidetään finiittisiin verbimuotoihin rajoittuvana kategoriana, suomen kielen potentiaali ei ole varsinainen modus. Pikemminkin se on jokin toistaiseksi puutteellisesti ymmärretty ja lisätutkimusta kaipaava ilmiö taivutuksen ja johtamisen rajamailla.

Lähteet

Aineslähteet

Enimmät lause-esimerkit ovat peräisin painetuista lehdistä, joista pääosa on myös Kansalliskirjaston digitaalisten aineistojen palvelimella <https://digi.kansalliskirjasto.fi/> (ks. luku 1). Muut lähteet on lueteltu alla.

Anna 2021 = <https://anna.fi/ruoka/tata-keittiokapinetta-todella-rakastetaan-ja-vihataan> (julkaistu 30.11.2021, luettu 15.1.2024).

DVDPlaza.fi 2014 = <https://www.dvdplaza.fi/threads/akg-k712-pro.90935/> (julkaistu 2.1.2014, luettu 15.1.2024).

FBT Karhut 2010 = Taskinen sivussa loppukauden.

<http://www.fbtkarhut.fi/edustus/artikkeli.asp?id=98> (julkaistu 12.2.2010, luettu 15.1.2024).

Gaming.fi 2009 = http://www.gaming.fi/keskustelu.php?ketju_id=15055&kat_id=5 (julkaistu 13.1.2009, luettu 15.1.2024).

HJELT, AUGUST 1881: Porthan ja painovapaus. – *Ylioppilas-Albumi J. V. Snellman'in 75 vuotisen syntymäpäivään muistoksi 12 p. Toukokuuta 1881* s. 114–138. Helsinki.

KAASONEN, VIIVI – JYRKÄNKALLIO-MIKKOLA, JENNY 2020: Vesiensuojelu 4K -hankkeen loppuraportti. WWF Suomi.

https://wwf.fi/app/uploads/4/8/5/efafeqhgyb9r826t7l6hz3/4k_loppuraportti_small.pdf (15.1.2024).

Kaksplus.fi 2006 = <https://keskustelu.kaksplus.fi/threads/superuskollinen-mies.2564628/> (julkaistu 7.3.2006, luettu 15.1.2024).

Kaksplus.fi 2012 = <https://keskustelu.kaksplus.fi/threads/auttakaa-avutontaminkaetaiset-kengaet-ja-sukkisten-vaeri-sopii-naeiden-mekkojen-kanssapikkujouluihin.2214861/> (julkaistu 26.11.2012, luettu 15.1.2024).

KLK = Kansalliskirjasto 2021. Kansalliskirjaston sanoma- ja aikakauslehtikokoelman suomenkielinen osakorpus versio 2, Korp. Kielipankki.

<http://urn.fi/urn:nbn:fi:lb-202009152/>.

Pt-media 2021 = Ruotsiin odotetaan useita kymmeniä isis-naisia syksyyn mennessä.

<https://pt-media.org/2021/06/10/ruotsiin-odotetaan-useita-kymmenia-isis-naisia-syksyyn-menessa/> (julkaistu 10.6.2021, luettu 15.1.2024)

Suomi24 2011 =

<https://keskustelu.suomi24.fi/t/9857175/muotikysymys#comment-49366188>
(julkaistu 9.5.2011, luettu 15.1.2024).

Uusisuomi.fi 2013 = <https://puheenvuoro.uusisuomi.fi/janvapaavuori/148439-suomi-sai-eravoiton-1-9-2013/> (julkaistu 2.9.2013, luettu 15.1.2024)

Yle = Yleisradio 2019. Ylen suomenkielinen uutisarkisto 2011-2018, sekoitettu, Korp. Kielipankki. <http://urn.fi/urn:nbn:fi:lb-2019121004>.

Kirjallisuuslähteet

Aikio = LUOBBAL SÁMMOL SÁMMOL ÁNTE (ANTE AIKIO) 2022: Proto-Uralic. –

Marianne Bakró-Nagy, Johanna Laakso & Elena Skribnik (toim.), *The Oxford guide to the Uralic languages* s. 3–27. Oxford: Oxford University Press.

<https://doi.org/10.1093/oso/9780198767664.003.0001>.

ANTTILA, RAIMO 1989: *Historical and comparative linguistics*. Amsterdam: Benjamins.

BRADLEY, JEREMY – KLUMPP, GERSON – METSLANG, HELLE 2022: TAM and evidentials.

– Marianne Bakró-Nagy, Johanna Laakso & Elena Skribnik (toim.), *The Oxford guide to the Uralic languages* s. 904–923. Oxford: Oxford University Press.

<https://doi.org/10.1093/oso/9780198767664.003.0046>.

CRYSTAL, DAVID – YU, ALAN C. L. 2024: *A dictionary of linguistics and phonetics*. 7. painos. Hoboken: Wiley.

FORSBERG, HANNELE 1998: *Suomen murteiden potentiaali. Muoto ja merkitys*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

HAKULINEN, AULI – KARLSSON, FRED 1979: *Nykysuomen lauseoppia*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

HEINONEN, TARJA 2002: "Harvoin esiintyvä verbimuoto", mahdollinen vai mahdoton? Vastaus. – *Kielikello* 4/2002 s. 38.

HODGES, HANNA-RIIKKA 2014: *Monimuotoinen lienee. Lienee-muodon käyttö ja merkitykset nykysuomessa*. Suomen kielen pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:uta-201405281510>.

HÄKKINEN, KAISA 1994: *Agricolasta nykykieleen. Suomen kirjakielen historia*. Helsinki: WSOY.

ISK = HAKULINEN, AULI – VILKUNA, MARIA – KORHONEN, RIITTA – KOIVISTO, VESA – HEINONEN, TARJA RIITTA – ALHO, IRJA 2004: *Iso suomen kielioppi*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

- KANGASNIEMI, HEIKKI 2002: "Harvoin esiintyvä verbimuoto", mahdollinen vai mahdoton? – *Kielikello* 4/2002 s. 38.
- KANNISTO, ARTTURI 1914: Moodi. – *Tietosanakirja*. 6. Mandoliini–Oulunsalo p. 683. Helsinki: Tietosanakirja-osakeyhtiö.
- KARLSSON, FRED 1973: Suomen partisiippien ja relatiivilauseiden suhteista. – *Virittäjä* 77 (3) s. 215–230.
- Kielitoimiston ohjepankki. Verbin modukset eli tapaluokat: yleispiirteitä.
<http://www.kielitoimistonohjepankki.fi/ohje/759> (15.1.2024).
- Kielitoimiston sanakirja*. Helsinki: Kotimaisten kielten keskus.
<https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/> (15.1.2024).
- Komiteanmietintö 1915 = *Komiteanmietintö N:o 6. Keisarilliselle Majesteetille vuonna 1906 helmikuun 13 päivänä yhtenäisyyden ja yhdenmukaisuuden aikaansaamiseksi kieliovin opetuksessa asetettu komitea alamaisimmasti*. Helsinki 1915.
- KOSKINEN, PÄIVI HANNELE 1998: *Features and categories. Non-finite constructions in Finnish*. Toronto: University of Toronto.
<https://twpl.library.utoronto.ca/index.php/twpl/article/view/6514/3486> (15.1.2024).
- Lingtyp 2023 = Moods and non-finites? [Keskusteluketju Lingtyp-listalla 13.–17.7.2023.] Nähtävissä osoitteessa
<https://listserv.linguistlist.org/pipermail/lingtyp/2023-July/thread.html> (15.1.2024).
- MAAMIES, SARI 2016: Ottanette huomioon potentiaalin. – *Kielikello* 4/2016 s. 28–30.
- Mietintö 1888 = *Mietintö kielioipillisten koulu-oppikirjojen yhtämukaisiksi järjestämisestä ynnä suomenkielisille kouluille aijottujen kieliooppien luonnoksia, tehnyt sitä varten asetettu komitea*. Helsinki 1888.
- MILLER, D. GARY 2002: *Nonfinite structures in theory and change*. Oxford: Oxford University Press.
- NIVA, HEIDI 2024: *Tulen muistamaan hänet aina. Tulla V-mAAn vääjäämättömän tulevaisuuden ilmaisukeinona*. – *Virittäjä* 128 (2) s. 239–264.
<https://doi.org/10.23982/vir.126878>.
- NURMI, JARKKO 1999: "Modus eventivus" – murteidemme rareteetista kirjasuomen kuriositeetiksi. – Seppo Pekkola (toim.), *Sadanmiehet. Aarni Penttilän ja Ahti Rytkösen juhlakirja* s. 198–211. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- PALMER, F. R. 2001: *Mood and modality*. Cambridge: Cambridge University Press.

- PALVIAINEN, SANTERI – VÄSTI, KATJA 2016: Mieheä ja naisea hämmästyttää – kirjoitetun puhekielen morfologisista innovaatioista. XLIII Kielitieteen päivät 26.5.2016.
- PEKKARINEN, HELI 2011: *Monikasvoinen TAVA-partisiippi. Tutkimus suomen TAVA-partisiipin käyttökonteksteista ja verbiliittojen kieliopillistumisesta*. Helsinki: Helsingin yliopisto.
- PENTTILÄ, AARNI 1963: *Suomen kielioppi*. Helsinki: WSOY.
- PÖYHTÄRI, ESSI 2021: *Mitenkähän tulenee onnistumaan tämä systeemi. Vokaalivartaloistunut potentiaali keskustelupalsta-aineistossa*. Suomen kielen pro gradu -tutkielma. Oulun yliopisto. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:oulu-202109219036>
- SHAGAL, KSENIA 2019: *Participles. A typological study*. Berlin: De Gruyter Mouton.
- TRASK, LARRY 1996: *A dictionary of phonetics and phonology*. London: Routledge.
- VAINISTO, EMILIA 2018: *Referatiivirakenteet ja että-lauseet objektina kolmessa tietokirjassa*. Suomen kielen pro gradu -tutkielma. Turun yliopisto. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2018111948512>.
- WIIK, KALEVI 1977: Milloin sivulause, milloin mikin lauseenvastike? – *Kielitieteen päivät Helsingissä 11.–12. helmikuuta 1977. Esitelmien ja raporttien tiivistelmät* s. 52–55. Helsinki: Helsingin yliopisto.
- VILKUNA, MARIA 1996: *Suomen lauseopin perusteet*. Helsinki: Edita.
- YLIKOSKI, JUSSI 2021: Abessiivin apologia. – *Puhe ja kieli* 41 (2) s. 139–157.
- 2022: *Legenda jo lausuttaessaan: havaintoja tehtäessään-tyyppisistä verbimuodoista*. – Lotta Aarikka, Katri Priiki & Ilmari Ivaska (toim.), *Soveltavan kielitieteilijän sormenjälkiä etsimässä: Kielen rakenteet ja niiden käyttäjät Kirsti Siitosen tutkimuksellisinä kiintopisteinä*, s. 175–194. AFinLA-teema 14.
- 2024: Johtuneisiko vepsästä? Havaintoja suomen kielen eventtiivin alkuperästä ja nykytilasta. – Sofia Björklöf, Santra Jantunen, Santeri Juntila, Juha Kuokkala, Saarni Laitinen & Annika Pasanen (toim.), *Itämeren kieliapajilta Volgan verkoille. Pühendusteos Riho Grünthalile 22. mail 2024* s. 711–728. Helsinki: Suomalais-Ugrilainen Seura. <https://doi.org/10.33341/sus.965.1359>.

Kirjoittajan yhteystiedot:

jussi.ylikoski@utu.fi

Kirjoittaja on suomalais-ugrilaisen kielentutkimuksen professori Turun yliopistossa.